

**LISTY GRATULACYJNE
ADRESOWANE DO KS. REDAKTORA
Z OKAZJI
SREBRNEGO JUBILEUSZU „NASZEJ PRZESZŁOŚCI”**

PRYMAS POLSKI

Warszawa, dn. 19 czerwca 1971 r.

ul. Miodowa 17

2008

Drogi Księżu Redaktorze,

„Nasza Przeszłość” dotarła skalistą drogą do swojego XXV-lecia pracy wydawniczej. Jest to wielka radość dla Wydawnictwa, Jego Redaktora i Czytelników.

Ale oprócz tych uczuć radości i wdzięczności, rodzi się uczucie zadumy nad dokonaniem dzieła, które tak skrzętnie gromadzi okruchy przeszłości dla dobra współczesnych ludzi.

Wydobywać umiejętnie z przeszłości wszystko, co miało miejsce w dziejach Kościoła Katolickiego, działającego w Polsce — jest sztuką niełatwą. Pracy Kościoła nie można bowiem oceniać tylko z faktów historycznych, środowiska czasów i ludzi, w których była prowadzona. Dzieje Kościoła są zawsze syntezą działania Boga wśród ludzi i przez ludzi, działania w porządku natury i łaski, działania na niwie pszenicy i kąkolu, świętości i słabości, porywów dobrej woli i ludzkich niedomagań.

Prawdziwe Dzieje Kościoła tworzy nadprzyrodzona Miłość Boga, który udziela się Ludowi Bożemu, i działa w Nim według swojego odwiecznego planu. Badanie Dziejów Kościoła ujawnia, na ile ten plan Zbawczy Boga jest realizowany.

W Polsce te badania są wybitnie zapóźnione. Właściwie nie

mamy systematycznego obrazu Dziejów, na skutek wielkiego braku opracowań monograficznych i badań archiwalnych.

Praca Wydawnictwa „Nasza Przeszłość” jest zbieraniem materiału do opracowania pełnych Dziejów Kościoła w Polsce. Jest to właściwie pisanie tych dziejów — w dalszej przyszłości. Jest to praca usłużna wobec pracowników naukowych. Jest też pogłębianie wiedzy o właściwych dziejach Kościoła.

Przy ograniczonych możliwościach wydawniczych — praca „Naszej Przeszłości” ma niezwykle doniosłe znaczenie, a zasługi Redakcji — tym godniejsze uznania.

Właśnie dlatego na XXV-lecie pracy Wydawnictwa „Nasza Przeszłość” — patrząc na długi szereg tomów — wypowiadamy uczucia radości z osiągnięć dotychczasowych i życzenie, by dalszy wysiłek Redakcji był jeszcze owocniejszy.

Zamierzeniom i pracom Wydawnictwa z serca błogosławie

Karol Kardynał Wojtyła

KAROL KARDYNAŁ WOJTYŁA
ARCYBISKUP METROPOLITA KRAKOWSKI

Kraków, 27 maja 1971 r.

Czcigodny Księżu Redaktorze!

W związku z dwudziestopięcioletnim jubileuszem „Naszej Przeszłości” pragnę dać wyraz radości, że to cenne czasopismo, jedyne poświęcone ściśle problematyce historii Kościoła, przez całe to ćwierćwiecze mogło ukazywać się w Krakowie. Kraków sam jest jakimś szczególnym warsztatem pracy dla historyków, wszystko tu mówi o „naszej przeszłości” i wszystko za-

chęca do podejmowania zagadnień z historii Kościoła. Tak więc w ciągu całego tego okresu ukazało się trzydzieści pięć tomów „Naszej Przeszłości”, w których wydrukowano prace dwustu dziesięciu Autorów. Wszyscy oni przyczynili się do tego jubileuszu — i dlatego też na ręce wszystkich składam moje życzenia. W głównej mierze jednak cały dorobek „Naszej Przeszłości” jest zasługą Księdza Redaktora — i dlatego na Jego ręce składam szczególne gratulacje, a zarazem najserdeczniejsze życzenia błogosławieństwa Bożego na przyszłość i na dalsze badania, na dalsze publikacje, na dalsze tomy, na dalsze lata.

Niech Stolica Mądrości wprowadzi „Naszą Przeszłość” w pracovitą ale przez to owocną i błogosławioną przyszłość.

Karol Kard. Wojtyła

ARCYBISKUP POZNAŃSKI

Poznań, dnia 25 czerwca 1971 r.

Przez dwadzieścia pięć lat Katolickie Społeczeństwo Polskie miało możliwość zapoznania się z wybranymi fragmentami historii Kościoła w Polsce przez powszechnie cenioną posługę periodyku historycznego, ukazującego się pod nazwą „Nasza Przeszłość”. Bogaty jest dorobek naukowy, uwieczniony w 35 tomach. Wiele kwestii, kiedyś nieznanych lub nieodpowiednio naświetlonych, doczekało się wikliwego opracowania i opublikowania, dzięki czemu wiedza historyczna z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce została niepomiernie ubogaconą i udostępnioną szerszemu ogółowi.

Wielką zasługą Redakcji „Naszej Przeszłości” pozostaje aktualny i interesujący dobór tematyki poszczególnych tomów. Dzięki opracowywaniu zagadnień, narzuconych przez współczesne życie Kościoła, „Nasza Przeszłość” dawała doskonałą

podbudowę historyczną; wydarzenia dzisiejsze bywały osadzone na fundamencie prawdy historycznej, stawały się bardziej zrozumiałe i pełniejsze.

„Nasza Przeszłość” odegrała niewątpliwie dużą rolę w budzeniu naszej świadomości milenijnej i rzuciła wiele światła na dziesięć wieków istnienia Kościoła w Ojczyźnie naszej.

Kiedy oceniam doniosłość periodyku naukowego „Nasza Przeszłość”, wypada mi podkreślić światłą i ofiarną pracę jego redaktora, Księdza Alfonsa Schletza, troszczącego się od 25-ciu lat o to czasopismo. Z perspektywy 25-ciu lat Ksiądz Redaktor Schletz może spoglądać na swoje 35 tomów z uczuciem dobrze spełnionego obowiązku wobec Kościoła i Ojczyzny.

Włączając się w nurt radości jubileuszowych przesyłam Księdzu Redaktorowi Schletzowi, Autorom oraz Zespołowi Redakcyjnemu wraz z dużym uznaniem — wyrazy szczerych gratulacji. Życzę z całego serca, aby „Nasza Przeszłość” spełniała pomyślnie szczytne swoje zadania i odślaniała nadal nieznanne rejony dziejów Kościoła w Polsce, odpowiednio je nasświetlała, ku ogólnemu zbudowaniu i powszechnemu pożytkowi.

Gratulacjom i życzeniom towarzyszy serdeczne błogosławieństwo na dalszą historyczną działalność dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

+ Antoni Baraniak

Arcybiskup Metropolita

ARCYBISKUP
ORDYNARIUSZ WROCŁAWSKI

Wrocław, dnia 17 czerwca 1971 r.

Czcigodny Księżu Redaktorze!

Na progu srebrnego jubileuszu „Naszej Przeszłości” pragnę dać wyraz mojej szczerzej radości z powodu niezwykle cenne-

go dla historii Kościoła w Polsce i katolickiej kultury naszego Narodu, periodyku.

W ciągu ubiegłego dwudziestopięciolecia ukazało się na łamach „Naszej Przeszłości” wiele interesujących prac monograficznych, rozpraw, artykułów i recenzji obejmujących niezwykle szeroki wachlarz zagadnień i problemów, ukazały się cenne prace z zakresu hagiografii kościelnej, które wyświetlają wiele spornych i niejasnych dotąd zagadnień z życia św. Swierada — pierwszego świętego Polaka, św. Wojciecha, św. Stanisława Bpa i innych. Pracami trzeba cieszyć się tym bardziej, iż wypełniają one poważną lukę w tej właśnie dziedzinie naszej historiografii kościelnej. Poważny dział stanowią prace dotyczące biografii wybitnych osobistości polskich, które wywarły poważny wpływ na rozwój dziejów Kościoła w Polsce. Moje gratulacje pragną w szczególny sposób objąć także te tomy, gdzie sporo miejsca poświęcono przeszłości pojedynczych diecezji, zakonów i zgromadzeń zakonnych tak męskich jak i żeńskich i że przy tym dziele nie pomijano tematyki związanej z Ziemią Zachodnimi. Również szereg wartościowych pozycji posiadają takie dziedziny wiedzy historycznej jak kultura i oświata kościelna, historia życia wewnętrznego, historia teologii itp.

Ufam, że dotychczasowe prace jak też i nowe, które ukażą się w przyszłości na łamach „Naszej Przeszłości”, przyczynią się w wysokim stopniu do lepszego poznania dziejów Kościoła i popularyzacji wiedzy historycznej. Przyczyni się to niewątpliwie do opracowania nowoczesnego podręcznika historii Kościoła w Polsce.

Myśląc o zasłużonym jubileuszu „Naszej Przeszłości” trzeba powiedzieć, że to przede wszystkim święto Jego Zaczynającego Redaktora. To dzięki niestrudżonym wysiłkom i zabiegom Księdza Profesora ujrzało światło dzienne to nieocenione już dzieło dla kultury katolickiej dzieło. Dzięki skupieniu wokół siebie wybitnych uczonych i znakomitych współpracowników Ksiądz Redaktor umiał swemu piśmie nadać wysoki poziom naukowy a zarazem charakter autentycznego pisma katolickiego. Ten autentyzm katolicki i wysoki poziom naukowy przeziernia

w olbrzymiej mierze z licznych prac wchodzących na stronie „Naszej Przeszłości” spod pióra Jej Naczelnego Redaktora.

Niechże, Drogi Księżu Profesorze, Bóg obficie wynagrodzi ten niezmordowany wysiłek na polu tak wspaniałej pracy naukowej i redakcyjnej a Matka Najświętsza Jasnogórska — Sztolica Mądrości wyprasza stale u Syna Swego potrzebne łaski.

Łącząc wyrazy najszczerzej życzliwości całym sercem błogosławie Czcigodnemu Księdzu Redaktorowi, Pracownikom redakcyjnym i wszystkim Współpracownikom „Naszej Przeszłości”. Szczęść Boże na nowe lata — ku złotym godom Waszego wytrwałego dzieła.

CONGREGAZIONE DELLA MISSIONE
CURIA GENERALIZIA

00192 Roma
Via Pompeo Magno, 21
Tel. 38.61.80 — 38.96.52
Easter Sunday, 1971.

Dear Father Schletz,

The grace of Our Lord be always with us!

Since this year marks the Silver Jubilee of the review *Nasza Przeszłość*, I must express my great happiness at the event. Throughout this period it has continued to make a very important contribution to the life of the Catholic Church in Poland. The high quality of its articles; their scholarly and scientific approach; the standing and reputation of its contributors who are representative of so many of the centres of learning in Poland; all are factors which make this review of particular value to future historians not only of the Church in Poland, but of christian culture as well.

My congratulations and thanks go in the first place to its very competent editor, Father Alfons Schletz, C. M., for the valuable services which he has rendered Catholicism in Poland. They also go to each and all of his collaborators as well. As is well known, the first and most important battle is always waged for the mind of man. Ideas determine action; a man's way of life, all his important decisions, are coloured by, and depend on, his cultural and religious outlook. And it is this sphere that *Nasza Przeszłość* has been, and is, of paramount importance.

May it continue to prosper in the future, may it reach an ever wider circle of readers, such are my wishes for it. May Our Lady of Częstochowa, the heavenly Patroness of Poland, and our own St. Vincent de Paul, who in his lifetime had the welfare of the Polish nation so much at heart, secure from the Risen Lord an abundance of graces and blessings for all connected with *Nasza Przeszłość*.

Devotedly yours in St. Vincent,

Superior General

[Przekład]

CONGREGAZIONE DELLA MISSIONE
CURIA GENERALIZIA

00192 Roma
Via Pompeo Magno, 21
Tel. 38.61.80 — 38.96.52
Niedziela Wielkiejnocy [11 IV] 1971

Drogi Księżu Schletz,

Łaska Pana naszego niech zawsze będzie z nami!
Skoro w tym roku przypada Srebrny Jubileusz czasopisma *Nasza Przeszłość*, wypada mi wyrazić wielką radość z tego powodu.

W tym czasie wносиło ono bardzo ważny wkład dla życia Kościoła Katolickiego w Polsce. Wysoki poziom jego artykułów, ich metodyczne i naukowe opracowania, pozycja oraz rozgłos autorów, którzy reprezentują tak wiele ośrodków naukowych w Polsce — to wszystko decyduje o szczególnej wartości tego czasopisma dla przyszłych historyków nie tylko Kościoła w Polsce, ale także ogólnej chrześcijańskiej kultury.

Gratulacje i podziękowania moje kieruję w pierwszym rzędzie do bardzo zasłużonego redaktora tegoż przeglądu, Ks. Alfonsa Schletza, C. M., za cenne usługi oddane katolicyzmowi w Polsce. Kieruję je również do każdego z osobna i wszystkich jego współpracowników. Zdajemy sobie bowiem dobrze sprawę, że pierwsza i najważniejsza walka toczy się zawsze o umysł człowieka. Idee określają działanie — sposób postępowania człowieka, wszystkie jego kulturalne i religijne poglądy. Otóż właśnie w tej dziedzinie Nasza Przeszłość odgrywała i odgrywa wielką rolę.

Oby to czasopismo rozwijało się nadal pomyślnie, oby osiągnęło jeszcze szerszy krąg czytelników — oto moje życzenia!

Niech Matka Boża Częstochowska, Niebiańska Patronka Polski, i nasz św. Wincenty a Paulo, który w swym życiu tak serdecznie troszczył się o Polskę — wypraszają u Zmartwychwstałego Zbawcy obfitość łask i błogostawieństwo dla wszystkich związanych z Naszą Przeszłością!

Szczerze oddany w św. Wincentym
James W. Richardson, C. M.
Przełożony Generalny

BISKUP CHEŁMIŃSKI

L. dz. 288/71/Ord.

Pelplin, 28. 5. Roku Pańskiego 1971:
Woj. Gdańskie

Czcigodny Księżu Redaktorze!

Na 25-tą rocznicę Wydawnictwa „Nasza Przeszłość” spieszę złożyć, na ręce Czcigodnego Księdza Redaktora, w imieniu Diecezji i własnym, najserdeczniejsze powinszowania i najszersze wyrazy uznania za ogrom dokonanej pracy.

Dokonując przy tej okazji pewnej, chociaż najogólniejszej oceny Waszego Wydawnictwa, w pierwszym rzędzie trzeba

podkreślić, że pozostało ono wiernie swym pierwotnym założeniom. W minionym okresie drukowało prace, które odświeżały przebogata przeszłość Kościoła w naszej Ojczyźnie, a także ogłaszało opracowania, mające związek z historią kultury katolickiej w Polsce. Prawie wszystkie, publikowane przez Wasze Wydawnictwo prace były pionierskie i miały charakter odkrywczy. A omawiały one wiele odcinków życia Kościoła: historię zakonów, historię teologii, dzieje misjonarzy polskich w kraju i zagranicą, przeszłość życia pustelniczego w Polsce, kult rodzimych świętych i wiele innych dziedzin, związanych z kulturą polską poprzez problemy natury teologicznej, filozoficznej, historyczno-prawnej, czy wreszcie społecznej.

Wydawnictwu Waszemu przyświecał ponadto jeszcze i ten cel, by na zbliżającą się wówczas rocznicę „Sacrum Poloniae Millennium” przygotować jak największą ilość naukowych materiałów wykazujących niezaprzeczalny wkład Kościoła w budowaniu i umacnianiu państwowości Polskiej, co stwierdził również śp. Prof. Kostrzewski w swym wrocławskim referacie: „Ecclesia Mater Poloniae”. I ten zamiar urzeczywistniście w sposób bardzo wytrawny, zwłaszcza przez wydawanie tomów specjalnych, poświęconych najstarszym diecezjom polskim, a także tym terytoriom organizacji kościelnej, które po latach koszarnej niewoli zespoliły się z Ojczyzną. Zastuga Wydawnictwa i Autorów jest tu nieoceniona, i stanowi trwały wkład naukowy w dzieje Kościoła katolickiego w Polsce.

Nie bez decydującego znaczenia jest szczęśliwy fakt, że redakcją poszczególnych tomów kierował i nadal kieruje Ksiądz Redaktor — chluba Ziemi Chojnickiej i naszej, Chełmińskiej Diecezji — oddany całkowicie nauce historycznej. Stosowane przez Czcigodnego Księdza Redaktora kryteria, oceniające naukowy poziom przedstawianych do druku prac, są niewątpliwie surowe, ale nader sprawiedliwe. I dzięki temu właśnie Wydawnictwo „Nasza Przeszłość” osiągnęło bardzo wysoki poziom — poziom, który sam Ojciec św. Paweł VI w liście specjalnym do Czcigodnego Księdza Redaktora określił jako „egregium opus”.

Dalszym wysiłkom Czcigodnego Księdza Redaktora, Administracji Wydawnictwa oraz Autorów życzę pełni łask Ducha

Świętego, by mogli szczęśliwie prowadzić Swe dzieło poprzez długie lata i oddać jak największą przysługę również posoborowemu odrodzeniu Kościoła św. w Polsce.

Ad multos annos!

W tej myśli proszę przyjąć, z wyrazami najserdeczniejszego szacunku, moje najczulsze w Panu błogosławieństwo.

Łajny J. Kowalski

BISKUP WINCENTY URBAN
SUFRAGAN WROCŁAWSKI

Przewielebny Księżę Redaktorze!

Nie potrzeba dowodzić ważkości i ogromnej roli oraz znaczenia czasopism w rozwoju i twórczości naukowej. Jeszcze w okresie naszej narodowej niewoli rozumiano dobrze tę rolę i szukano gorliwie możliwości zrealizowania prób i planów odpowiednich organów celem ożywienia zainteresowań naukowych wśród duchowieństwa.

Brak przydatnego organu naukowego w dziedzinie historii kościelnej dawał się dotkliwie odczuwać w polskiej rzeczywistości. Nie zawsze istniały w naszym życiu kościelnym sprzyjające warunki publikacji owoców i wysiłków naukowych badań.

Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje na polskiej ziemi działalność „Kwartalnika Historycznego”, kierowanego przez świeckich pracowników nauki, który gościnnie przyjmował dawniej i publikował rozprawy i artykuły o treści kościelnej, ale nie mógł on zaspokoić wszystkich potrzeb. Wiele dobrego i na wysokim poziomie w dziedzinie historii kościelnej czynił

„Przegląd Powszechny”, prowadzony przez jezuitów polskich. Z wielkim zainteresowaniem czytało polskie duchowieństwo artykuły treści historyczno-kościelnej, zamieszczane na łamach „Ateneum Kapłańskiego”. Nie wolno też zapomnieć o wielkim wkładzie organu „Polonia Sacra”, pod redakcją ks. Jana Fijałka, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, wznowionego później pod tytułem „Nova Polonia Sacra”.

Na tym odcinku położono niewątpliwie wiele wysiłku, ale były to raczej poczynania indywidualne.

Z ogromną radością pragniemy podnieść trud ofiarny, ponoszony indywidualnie w dziedzinie naukowej i wydawniczej przez 25 lat, podjęty przez niezmordowanego ks. prof. Alfonsa Schletza, założyciela i redaktora „Naszej Przeszłości”, organu poświęconego studiom nad historią Kościoła i kultury katolickiej w Polsce.

„Nasza Przeszłość” w minionym XXV-leciu zapisała się wspaniale i cieszy się słusznie pięknymi owocami w dziedzinie publikacji naukowych.

Łączymy z okazji tegoż jubileuszu wyrazy pełnego uznania oraz podziwu i składamy jak najlepsze życzenia na dalsze lata owocnej i twórczej pracy.

Wrocław 25 lutego 1971 roku

W. Wójcik

BISKUP WALENTY WÓJCIK
SUFRAGAN SANDOMIERSKI

Wielce Czcigodny i Drogi Księżę Redaktorze.

W dniu 8 września 1971 r. mija 25 lat od oddania do druku pierwszego tomu „Naszej Przeszłości”. Dotąd ukazało się 35 tomów — około 11000 stron. Czytelnicy otrzymywali 2 tomy

rocznie. Wyjątek stanowił rok 1946 i 1948 z jednym tomem i 1966 z trzema tomami. Przerwa była w latach 1948—1957. Podsumowanie dorobku tej placówki naukowej znajdujemy w t. X z 1959 r. Z okazji wydania t. XXV w 1966 r. podkreślił w swym liście Arcybiskup-Metropolita Krakowski linie wytyczne pracy redakcyjnej. Obecnie cieszą się współpracownicy i czytelnicy „Naszej Przeszłości” srebrnym jubileuszem trudu Przewielebnego Księdza Redaktora. Ta uroczystość zasługuje na uwagę. Czasopismo ukazuje się przez 25 lat dzięki inicjatywie, staraniom i pracy jednego Człowieka. Nie mając ani zespołu redakcyjnego, ani zaplecza naukowego, ani środków potrafił Ks. Redaktor samodzielnie wytknąć program pracy, zaangażować ponad dwustu autorów duchownych i świeckich z całej Polski, zyskać poparcie czytelników i przez 25 lat wytrwale rozwijać wydawnictwo. W pełni zasłużone były pochwały tak ze strony naszych Księżów Kardynałów i Biskupów jak i ze strony Stolicy Ap. Jak świadczy wzmianka we wstępie do t. X czasopismo cieszy się uznaniem Ministerstwa Kultury i Sztuki.

Już w r. 1887 zakreślił Bolesław Ulanowski w swej publikacji „O pracach przygotowawczych do historii prawa kanonicznego w Polsce” program wydawania periodyku ogłaszającego wyniki badań w zakresie prawa kanonicznego i historii Kościoła w Polsce. Niestety, projekt ten nie doczekał się realizacji. W r. 1925 na zjeździe historyków w Poznaniu stwierdził Władysław Konopczyński, że jest kompromitacją dla nauki polskiej, iż mieliśmy czasopismo poświęcone dziejom reformacji, a nie było naukowego organu dla dziejów Kościoła. Jeśli weźmiemy pod uwagę przykłady z zagranicy, gdzie czasopisma poświęcone historii Kościoła w poszczególnych regionach, prowincjach czy nawet diecezjach mogą wykazać się pokaźnym dorobkiem naukowym, widzimy, jak wielką lukę wypełnia u nas „Nasza Przeszłość”. Ze względu na przeżywaną przez nasze pokolenie zagładę części archiwów i bibliotek podczas dwóch wojen światowych staje się jeszcze bardziej paląca sprawa opracowania posiadanych źródeł.

Jako program pracy postawił sobie Ks. Redaktor studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce. Miały one

obejmować nie tylko opisywanie i krytyczne naświetlanie faktów dziejowych, ale też budowanie ich twórczej i żywej syntezy w celu wykrywania charakterystycznych i niezmiennych znamion kultury polskiej. W szczególności chodziło o badanie poza historią Kościoła w Polsce historii zakonów, historii teologii i dziejów pracy misyjnej w Kraju i za granicą. Poza tym wchodziły w program czasopisma problemy filozoficzne, historyczno-prawne i społeczne. Zamierzenia te były w ciągu 25 lat konsekwentnie realizowane. Trzon każdego tomu stanowią rozprawy wybitnych uczonych oraz początkujących pracowników nauki w wymienionych dziedzinach. Stanowią one poważny dorobek naukowy. Szereg tomów zawiera dział „Miscellanea” z drobnymi przyczynkami, informacjami i materiałami historycznymi. Uwzględniane są biografie historyków i działaczy kościelnych. Podawana jest przy tej okazji bibliografia podmiotowa. Prowadzony dział recenzji, sprawozdań, kroniki i nadsyłanych książek ułatwia orientację w wydarzeniach i bieżącej literaturze przedmiotu. Zamieszczanie polemik między autorami a recenzentami świadczy, iż Redakcja dopuszcza pluralizm poglądów i pozostawia piszącym swobodę wypowiedzi. Liczne ilustracje, fotografie i mapy ułatwiają lekturę i mają znaczenie dokumentów. Urządzenie wieczoru dyskusyjnego 17 IX 1958 z okazji wizyty prof. A. Jobert z Grenoble jest inicjatywą godną powtarzania.

Przełóżając tomy czasopisma z okresu 25 lat zauważamy, że Ks. Redaktor nie ogranicza się do porządkowania i publikacji otrzymywanych materiałów. Podejmuje coraz to nowe inicjatywy opracowywania zagadnień o określonej tematyce. Czuwa, aby czasopismo zachowując swój charakter historyczny i poziom naukowy stawało się jednocześnie coraz to bliższe teraźniejszości, aby dostarczało podbudowy dla przeżyć i pragnień dzisiejszego społeczeństwa. Świadczą o tym tomy poświęcone problemom milenijnym, dziejom poszczególnych diecezji i zakonów, pracy kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych, postaciom polskich Sług Bożych i in. Wartościowe są publikacje nieznanych pism wybitnych osobistości z życia kościelnego. Obchodzone rocznice wydarzeń historycznych czy zapoczątkowania dzieł apostołatu na naszych ziemiach znajduj

swe odbicie na łamach czasopisma. Nowa winieta na okładce każdego tomu wskazuje na jego treść. Dzięki umiejętnej pracy redakcyjnej czasopismo staje się żywe i interesujące. Zyskuje współpracowników i czytelników.

Z okazji srebrnego jubileuszu pracy Przewielebnego Księdza Redaktora niech mi wolno będzie dorzucić kilka postulatów, nasuwających się czytelnikowi. Korzystający z „Naszej Przeszłości” wdzięczni byłiby za opracowanie dokładnej bibliografii zawartości ogłoszonych tomów. W pewnej mierze znajdujemy to we wstępie do t. X. Ze zwiększaniem się ilości tomów sprawa ta staje się aktualniejsza. Dobrze byłoby dalsze posuwanie specjalizacji w opracowywaniu poszczególnych dziedzin historii i kultury katolickiej. Pożądane są streszczenia w językach obcych przynajmniej przy artykułach dających większy wkład do rozwoju wiedzy historycznej. Może udało by się publikować tytuły rozpraw habilitacyjnych, doktorskich i magisterskich czy licencjackich, pisanych na tematy związane z dziejami Kościoła i kultury katolickiej w Polsce. Pożyteczne byłoby regularne prowadzenie kompletnej kroniki wydarzeń z życia katolickiego i ruchu naukowego w naszym Kraju. Wskazane jest poszerzenie działu recenzji i bibliografii. Pożądane są życiorysy historyków Kościoła, dawnych i nowszych, informacje o jubileuszach pracy naukowej itp. Rzecz oczywista, zdajemy sobie sprawę, że łatwiej jest projektować niż wykonywać, zwłaszcza w dziedzinie nauki. Dotychczasowy rozwój „Naszej Przeszłości” ośmiela jednak do wysunięcia maksymalnych postulatów.

Kończę szczerymi gratulacjami z powodu dokonanego dzieła i serdecznymi życzeniami dalszej owocnej pracy nad rozwianiem tak bardzo potrzebnej placówki naukowej.

Szczęść Boże — ad multos annos!

Sandomierz, dnia 12 czerwca 1971 r.

+ Waleriy Łonjaj